

**Оцінка впливу планової
діяльності на рослинний і
тваринний світ, заповідні
об'єкти, на об'єкти культурної
спадщини та інші матеріальні
об'єкти**

Оцінка впливу на фауну, флору, біорізноманіття

Відповідно до чинного законодавства, під час здійснення оцінки впливу на довкілля, проєктів будівництва і реконструкції (розширення, технічного переоснащення) підприємств, споруд та інших об'єктів, впровадження нової техніки, технології обов'язково повинен враховуватися їх вплив на:

- а) стан рослинного світу та умови його місцезростання
- б) стан тваринного світу, середовище існування, шляхи міграції та умови розмноження тварин.

Об'єктами оцінки впливу є:

- 1) території та об'єкти природно-заповідного фонду, інші природоохоронні території згідно з додатком 3, як в цілому, так і їх функціональні зони, природні комплекси (екосистеми) та об'єкти, що охороняються в їхніх межах;
- 2) охоронювані види фауни і флори згідно з додатком 3, їхні зареєстровані популяції та природні середовища їх існування (місця розмноження, міграцій, зимівлі, токування, линяння, гніздових колоній, нерестовищ, нори, постійних чи тимчасових скупчень тварин, хатки, лігва та інше житло і споруди тварин, природні оселища, зайняті популяціями рослин);
- 3) збережені природні і напівприродні комплекси,

Об'єкти, які рекомендується розглядати при здійсненні оцінки впливу на фауну, флору, біорізноманіття

1. Важливі для збереження природні території:

1. 1. Території та об'єкти природно-заповідного фонду України, включаючи:

а) існуючі

б) такі, що резервуються з метою наступного заповідання

в) такі, щодо яких підготовлені або схвалені клопотання про створення чи оголошення території або об'єкта природно-заповідного фонду

1.2. Території Смарагдової мережі

1.3. Території, що охороняються згідно з Рамсарською Конвенцією (Рамсарські водно-болотні угіддя)

1.4. Біосферні резервати ЮНЕСКО в Україні, створені відповідно до програми ЮНЕСКО «Людина і біосфера»

1. 5. Території екомережі, відповідно до розроблених регіональних або місцевих схем екомережі

Об'єкти, які рекомендується розглядати при здійсненні оцінки впливу на фауну, флору, біорізноманіття

2. Збережені природні і напівприродні території (зайняті рослинними угрупованнями природного походження та комплексами, зміненими в процесі людської діяльності):

2.1. Водно-болотні угіддя

2.2. Наземні природні екосистеми, що характеризуються добре збереженою природною або близькою до природної структурою, збереженими екологічними функціями і займають площу 1 га та більше. До них відносяться: ліси, природні кормові угіддя (пасовища, сіножаті), ділянки степової рослинності, луки, кам'яні розсипи, піски, солончаки. Також враховують фрагменти природних комплексів, що служать коридорами для міграцій тварин.

2.3. Водні екосистеми в межах масивів поверхневих вод, що входять в обсяг досліджень поточного стану поверхневих вод

Об'єкти, які рекомендується розглядати при здійсненні оцінки впливу на фауну, флору, біорізноманіття

3. Зелені насадження населених пунктів і захисні насадження переважно штучного походження:

3.1. Зелені насадження

3.2. Полезахисні лісосмуги

3.3. Інші захисні насадження, у тому числі лісові ділянки та залужені землі у прибережних захисних смугах.

Об'єкти, які рекомендується розглядати при здійсненні оцінки впливу на фауну, флору, біорізноманіття

4. Охоронювані види фауни, флори і природні оселища (біотопи), а також особливо цінні біоресурси:

4.1. Об'єкти Червоної книги України

4.2. Інші рідкісні і зникаючі види фауни і флори, що підлягають охороні відповідно до міжнародних договорів, згоду на обов'язковість яких надана Верховною Радою України (Бернська Конвенція, Рамсарська Конвенція, ін.).

4.3. Рослинні угруповання, занесені до Зеленої книги України

4.4. Типи природних оселищ (біотопів), що підлягають охороні згідно з Резолюцією 4 (1996) Бернської Конвенції

4.5. Особливо цінні біоресурси: мисливські тварини; види водних біоресурсів - об'єктів промислу.

Біологічні показники встановлюють за спеціальними дослідженнями на місцевому рівні. Ідентифікацію видів тварин, рослин, грибів здійснюють із залученням фахівців з відповідною кваліфікацією.

Оцінка впливу лісогосподарської діяльності (суцільних і поступових рубок, інше) на фауну, флору і біорізноманіття здійснюється згідно зі спеціальним керівництвом.

Опис поточного стану

Якщо у зону впливу планованої діяльності потрапляють території та об'єкти природно-заповідного фонду або інші природоохоронні території, збережені природні і напівприродні комплекси, то обсяг досліджень і рівень деталізації інформації визначають за оптимальним сценарієм.

Якщо територія і зона впливу планованої діяльності включають лише перетворені ландшафти і техногенні екосистеми, а охоронювані території та об'єкти достовірно відсутні, то обсяг досліджень та рівень деталізації інформації планують за мінімальним сценарієм.

Джерелами даних про фауну, флору і біорізноманіття є відомості про природно-заповідний фонд, проекти організації територій природно-заповідного фонду, положення про території та об'єкти природного-заповідного фонду, плани управління територіями Смарагдової мережі.

Дані можна отримати у міністерстві (щодо територій та об'єктів загальнодержавного значення) в обласних держадміністраціях (структурні підрозділи з питань екології – щодо територій та об'єктів місцевого значення), в органах місцевого самоврядування, у спеціальних адміністраціях територій природно-заповідного фонду (біосферних або природних заповідників, національних природних парків, регіональних ландшафтних парків), у територіальних органах лісового і мисливського господарства (матеріали лісовпорядкування).

За відсутності даних на місцевому рівні, необхідно організувати спеціальні дослідження.

Ідентифікація видів тварин, рослин, грибів, природних оселищ, ступінь природності структури та функцій екосистем оцінюється експертами з відповідною кваліфікацією. Зазначають повну українську та латинську назви видів тварин, рослин чи грибів, за потреби – посилання на довідники номенклатури видів.

Зміст оптимального сценарію досліджень включає:

- ✓ детально-маршрутні польові дослідження природоохоронних територій і природних комплексів зі складанням великомасштабної карти-схеми;
- ✓ відомості про охоронювані території та об'єкти, їхні природні комплекси, фауну і флору.

До опису на поточний стан за мінімальним сценарієм включають:

- ✓ характеристику зелених та захисних насаджень за кількісними характеристиками (площі, лінійні розміри), віком, зімкненістю крон, будовою ярусів або рядів, у разі будівництва з видаленням насаджень - подеревну зйомку і таксацію насаджень;
- ✓ склад насаджень або інших виявлених оселищ за характерними і домінуючими рослинами;
- ✓ за фауною - характерні і фонові види тварин, за наявності – рідкісні і такі, що потребують заходів з охорони;
- ✓ виявлені середовища існування тварин із зазначенням відповідного виду тварин (гнізда, лігва, хатки, у водних екосистемах – нерестовища, зимувальні ями, місця нагулу молоді тощо).

У відомостях про території та об'єкти природно-заповідного фонду та інші природоохоронні території зазначають:

- ✓ їхню категорію і назву;
- ✓ найкоротшу відстань від меж санітарно-захисної зони планованої діяльності до межі території або об'єкта, просторове розташування по відношенню до території планованої діяльності (вище по схилу, нижче по схилу, вгору чи вниз за течією тощо) у зв'язку з ймовірною міграцією забруднення з водними потоками;
- ✓ природоохоронну, наукову, екологічну цінність, включаючи вразливі компоненти біорізноманіття, а також обмеження у землекористуванні або господарській діяльності, встановлені законодавством України щодо територій та об'єктів природно-заповідного фонду, іншим чинним законодавством, що встановлює природоохоронні обмеження, проєктами організації території або положеннями про об'єкти природно-заповідного фонду, планами управління територіями;
- ✓ характеризують типові та охоронювані природні комплекси (екосистеми, типи оселищ), характерні та охоронювані види рослин і тварин; додають карту-схему з розташуванням територій та об'єктів.

Природоохоронні режими та обмеження, спеціальні заходи з охорони, встановлення охоронних зон визначають з урахуванням існуючих проєктів організації територій природно-заповідного фонду, положень про території та об'єкти природного-заповідного фонду, планів управління територіями Смарагдової мережі, планів заходів спеціальних адміністрацій територій природно-заповідного фонду.

Відомості можна перевірити в органах місцевого самоврядування, в обласних держадміністраціях (у структурних підрозділах з питань екології), в адміністраціях територій природно-заповідного фонду, у науково-дослідних та академічних установах, які проводять дослідження на зазначених територіях.

Типи природних комплексів (природних оселищ (біотопів) та екосистем) ідентифікують на основі міжнародної класифікації типів природних оселищ (біотопів). Використовують «Національний каталог біотопів України» (2018) або визначники типів оселищ на офіційному веб-сайті Європейського Агентства з охорони навколишнього середовища <https://www.eea.europa.eu/> за пошуком “Ecosystem types of Europe”.

У визначенні актуальних площ природних комплексів (екосистем або природних оселищ (біотопів)) рекомендується використовувати онлайн-додатки із супутниковими картами (Google-карти, Google Планета Земля) або інші геоінформаційні технології.

Збираючи інформацію про рослинний світ, забезпечують

- 1) ідентифікацію не менше 60% видового багатства вищих рослин, серед них - усі дерева і кущі, а з трав'янистих – ресурсні рослини, рослини-індикатори стану довкілля, небезпечні карантинні та інвазійні рослини
- 2) повне обстеження на предмет рідкісних і зникаючих рослин і грибів. Перелік видів рослин складають у розрізі типів природних комплексів (екосистем або оселищ).

Збираючи інформацію про *тваринний світ в оптимальному сценарії*, забезпечують ідентифікацію не менше 50% видового багатства хребетних тварин в цілому, серед них - мисливська фауна, великі ссавці, фонові види птахів, плазуни та земноводні, для водних екосистем – фонові види риб та водні біоресурси - об'єкти промислу, та ідентифікацію фонових видів з основних систематичних груп безхребетних тварин, а також повне обстеження на предмет рідкісних і зникаючих хребетних і безхребетних тварин, за потреби - тварини-вселенці (інвазійні види тварин).

З відомостями про рідкісні і такі, що перебувають під загрозою зникнення, види тваринного і рослинного світу, занесені до Червоної книги України поводяться у відповідності до вимог Закону України «Про Червону книгу України». До відомостей про місця перебування тварин Червоної книги, що є об'єктами незаконного полювання або торгівлі, та про місця зростання рослин Червоної книги України, що є об'єктами незаконного вилучення з природи для комерційних чи інших утилітарних цілей, застосовуються положення частини восьмої статті 4 Закону «Про оцінку впливу на довкілля» та пунктів 9 і 18 Порядку №1026.

Методологію польових досліджень (сезон і строки, мережа маршрутів, обсяг і методики збору даних) визначають у консультаціях із фахівцями, що спеціалізуються на відповідній групі рослин, тварин та природних екосистем. Опис методології включають до наукового звіту.

3.5 Природно-заповідний фонд

Території та об'єкти, що мають особливу екологічну, наукову, естетичну, господарську, а також історико-культурну цінність, підлягають комплексній охороні, порядок здійснення якої визначається положенням щодо кожної з таких територій чи об'єктів, яке відповідно до Закону «Про природно-заповідний фонд України» та законодавства України про охорону пам'яток історії та культури затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, та центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері культури.

Землі природно-заповідного фонду України, а також землі територій та об'єктів, що мають особливу екологічну, наукову, естетичну, господарську цінність і є відповідно до статті 6 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» об'єктами комплексної охорони, належать до земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного або історико-культурного призначення.

На землях природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного або історико-культурного призначення забороняється будь-яка діяльність, яка негативно впливає або може негативно впливати на стан природних та історико-культурних комплексів та об'єктів чи перешкоджає їх використанню за цільовим призначенням.

Таблиця 16. Об'єкти природно-заповідного фонду, що розташовані в Фастівському районі Київської області.

Назва	Рік заснування	Площа (га)	Значення	Відстань до території планованої діяльності
Урочище Унава (лісовий)	1996	974	Загальнодержавного значення	15 км
Урочище Кончаки (гідрологічний)	1994	72	Загальнодержавного значення	22 км
Кожанська балка (ландшафтний)	1994	50	Загальнодержавного значення	21,5 км
Вікова сосна (ботанічний)	1972	-	Пам'ятка природи	19 км
Дуб черешчатий	1968	-	Пам'ятка природи	15 км

54

Назва	Рік заснування	Площа (га)	Значення	Відстань до території планованої діяльності
Молодіжний	2000	14	Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва	10 км
Фастівський	1972	33	Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва	12 км

Загальна характеристика рослинного світу

В Олександрійському районі переважають лучні степи, виявлено чимало ділянок справжніх степів, також трапляються чагарникові степи. Територія району почленована балками та долинами річок, на схилах яких в основному збереглися степові ділянки.

В травостої їх найбільшу роль відіграють келерія гребінчаста, пирій середній, тонконіг вузьколистий, ковила волосовидна, типчак. Серед степових рослин, одна із форм перекотиполе – залізняк колючий, миколайчики польові, кермек татарський, лещиця волотиста.

Одним із символів степу є горицвіт, або адоніс весняний. Квітами степу є також півники – іриси. В районі зростає декілька видів дикорослих півників – злаколисті, понтичні, солелюбні, карликові. Найбільше поширені – півники карликові.

Серед рослин, що квітують навесні можна виділити горицвіт, адоніс, фіалки, барвінок, сон-трава, також є гадюча цибулька, зірочки, гусяча цибулька.

Природно-кліматичні умови Олександрійщини сприятливі для вирощування озимої пшениці, кукурудзи, цукрових буряків, картоплі та інших культур, а також садівництва й овочівництва.

Природно-заповідний фонд Олександрійського району Кіровоградської області представлений:

Ботанічним заказником загальнодержавного значення:

- «Лікарівський» 1994 року заснування, площею 70 га.

та ландшафтними заказниками місцевого значення:

- «Велика і мала скелі» 1995 року заснування, площею 15 га.

- «Недогарський» 1993 року заснування, площею 50 га.

Тваринний світ Олександрійського району незважаючи на значну господарську освоєність території залишається відносно багатим.

Серед земноводних найбільш численні жаби озерна та ставкова, а також кумка червоночерева. На заліснених територіях переважає жаба трав'яна, трапляються жаба гостроморда і квакша звичайна, рідкісна - ропуха сіра, місцями звичайні часничниця і ропуха зелена.

Серед плазунів є ящірка прудка, місцями - ящірка зелена. До групи нечисленних видів відносяться вуж звичайний, ящірка живородяча і черепаха болотяна, інші види рідкісні та дуже рідкісні: до перших відносяться веретениця дамка, вуж водяний, мідянка, полоз жовточеревий та гадюка степова, а до других - полоз лісовий.

У видовому відношенні найбільшою групою птахів є горобині, до якої відносяться горобці, шпаки, синиці, ластівки, щиглики, снігурі, а також гави, сороки. Найбільший за розміром представник цієї групи крук, а найменший - волове очко, корольок жовтоголовий.

Друга за кількістю видів група - хижі птахи, більшість з них належить до категорії рідкісних тварин. Це яструб великий, канюк звичайний та сокіл – дербник.

Третє місце за кількістю видів займають кулики. До типових навколководних птахів, які з'являються під час сезонних міграцій належать - звичайна чайка, чибіс, травник, веретенник великий і зуйок малий.

Досить різноманітною групою птахів є качині, які належать до мешканцівводно-болотного комплексу.

Найбільш численні представники групи - крижень, чирок-тріскунок, широконосіска.

Із савців найбільш багата на види група - гризуни. Бобер річковий, ондатра.

Група комахоїдні - це їжак звичайний і кріт звичайний.

Хижі ссавці представлені в районі вовком, лисицею звичайною, куницями ліською та кам'яною, тхорами чорним степовим та перев'язкою, а також горностаєм і ласкою.

Ураховуючи місце розташування об'єкту планової діяльності на території м. Кагарлик наводимо характеристику об'єктів природно-заповідного фонду (ПЗФ) міста, а також Кагарлицького району. Нижче наводимо характеристику об'єктів ПЗФ м. Кагарлик і Кагарлицького району.

Природно-заповідний фонд м. Кагарлик

Парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення «Кагарлицький» XVIII–XIX століття. Об'єкт розташовується в м. Кагарлик та займає площу 35,5 га. Був створений Постановою Держкомприроди УРСР від 29.01.1980 р. № 105. Знаходиться у віданні Кагарлицької місцевої ради. Західною межею є вулиця Воровського, північною – вулиця Шевченка, південною та східною межею – вулиця Любченка. На заході протікає річка Росава. Територія розбита асфальтовими та ґрунтовими доріжками на ділянки, де трапляються як аборигенні, так й інтродуковані рослини. У парку зберігся дуб віком близько 300 років. У парку-пам'ятці відтворено типові для лісостепу ландшафти. Переважають дуб звичайний, сосна звичайна, граб, явір, ліщина, барбарис, калина. Також ростуть модрина сибірська, сосна Веймута, псевдотсуга, дуб пірамідальний, софора японська. Парк славиться також своїм архітектурним багатством: тут було розташовано понад 700 мистецьких творів – копій грецьких та римських статуй, бюстів тощо.

Ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Дуб Гоголя» розташована у м. Кагарлик на площі 0,01 га, статус отриманий у 2017 році. Унікальний екземпляр дуба черешчатого віком біля 350 років. На висоті 1,3 м стовбур дерева має в охопленні 4 м і висота дерева 30 м. Росте в парку м. Кагарлик, недалеко від входу в парк з боку вул. Шевченка і базару. За легендою, під цим дубом любив відпочивати М. В. Гоголь, буваючи в гостях у господаря парку – землевласника Д. Трощинського.

Природно-заповідний фонд Кагарлицького району

Наводиться назви та опис всіх природоохоронних об'єктів та територій, що розміщуються в районі, де буде здійснюватися планова діяльність. Додатково наводять карти із зазначенням всіх об'єктів та територій ПЗФ.

Наприклад: Ландшафтний заказник загальнодержавного значення «Ржищівський». Розташовується на площі в 1288 га. Входить до адміністративних меж Стайківської, Стритівської, Гребенівської, Кузьминецької сільських рад та Ржищівської міської ради. Підпорядковується ДП «Ржищівське лісове господарство». У Ржищівському лісництві об'єкт займає кв. 2, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 29, 39, 41, 42, 43; кв. 3, вид. 7. В Стайківському лісництві – кв. 23, 24, 26, 28, 29, 33, 34. Об'єкт був створений постановою Ради Міністрів УРСР від 26.12.1985 р. № 451. Охороняється ділянка типового і мальовничого ландшафту на правому березі Дніпра: глибоко розчленовані крутосхили, вкриті хвойними та листяними насадженнями, чагарниками. У трав'яному покриві – материнка звичайна, первоцвіт весняний, деревій звичайний та інші рослини. Багатий тваринний світ: козуля, свиня дика, лисиця, заєць-русак, борсук; багато птахів.

Смарагдова мережа (Emerald Network) – це ряд територій природоохоронного значення, що представляють особливий інтерес для збереження оселищ з Резолюції № 4 та видів флори і фауни з Резолюції № 6 Конвенції про дикі види флори та фауни і середовища існування у Європі (Бернська конвенція, 1979).

Виділення територій Смарагдової мережі можливо лише за умови якісної широкомасштабної інвентаризації локалітетів видів та біотопів європейського значення, тобто тих, що включені до резолюцій Бернської конвенції і додатків Оселищної директиви. На території Київської області є об'єкти, які віднесені до Смарагдової мережі України. **Наводять детальний опис таких видів та відображають їх на карті.**

Опис і оцінка можливого впливу

Оцінку впливу на території та об'єкти природно-заповідного фонду, інші природоохоронні території, збережені природні комплекси здійснюють на предмет:

- 1) внеску планованої діяльності у збереження або деградацію природних комплексів, у тому числі особливо важливих для збереження (охоронюваних або таких, що є місцем існування охоронюваних видів тварин і рослин чи цінних біоресурсів);
- 2) характеру та кількісної оцінки найбільш ймовірних наслідків впливу, таких, як знищення або порушення;
- 3) ймовірності забруднення природоохоронних територій або природних комплексів від планованої діяльності, враховуючи відстані і рельєф, бар'єри і буферні зони між обома територіями, обсяги викидів, скидів, відходів, ймовірність міграції забруднюючих речовин з атмосферним повітрям і водними потоками; для водних територій має значення напрямок і швидкість течії, водообмін і обмін річковими наносами;
- 4) перспектив (спроможності) відновлення природних комплексів (екосистем та оселищ), в тому числі за рахунок зусиль і ресурсів суб'єкта господарювання.

Деградацію природних комплексів визначають як їх пряме знищення, поділ на фрагменти, забруднення або порушення природного середовища та оцінюють, наприклад, за площами природних комплексів, які буде знищено, площами, які потрапляють у зону інтенсивного впливу викидів, скидів, забруднення земель, у зону активізації небезпечних геологічних процесів та інших форм деградації земель, у зону фізичних впливів на гідроморфологічні параметри масиву поверхневих вод (внаслідок будівництва, реконструкції та експлуатації гідротехнічних споруд, управління руслом річки, регулювання стоку у річках тощо),

У складі найбільш ймовірних наслідків впливу розглядають:

- ✓ пряме знищення; прямі порушення;
- ✓ поділ цілісної природної території на фрагменти внаслідок прокладання доріг, просік, інженерних мереж, влаштування штучних бар'єрів;
- ✓ порушення зв'язків природної території з іншими природними територіями внаслідок руйнування екологічних коридорів;
- ✓ непрямі порушення внаслідок міграції і поширення забруднення з викидами, з водою, шумового або світлового забруднення, інше.

Для оцінки перспектив (спроможності) природних комплексів до відновлення, може використовуватися відносна шкала:

- 1 – природний комплекс легко відновлюється або перспективи відновлення хороші;
- 2 - відновлення можливе, але із задовільним результатом,
- 3 – відновлення дуже складне або мало ймовірне.

Виходячи з оцінки внеску планованої діяльності у збереження чи деградацію природних комплексів, у тому числі охоронюваних чи важливих для збереження, та оцінки перспектив відновлення природних комплексів, проєктують заходи із попередження, зменшення і компенсації негативного впливу. Оцінку впливу на біорізноманіття проводять на основі характеристик і розрахунків, наведених у розділі 4, і користуючись шкалою

Втрата цілого комплексу охоронюваних об'єктів (видів, оселищ, екосистем) або погіршення виконання природоохоронними територіями чи їхніми функціональними зонами своїх природоохоронних, наукових, екологічних, рекреаційних та інших функцій внаслідок провадження планованої діяльності не допускається, необхідно розглядати інші виправдані альтернативи.

Оцінку впливу на зелені насадження здійснюють на предмет:

- ✓ дотримання встановлених правил утримання зелених насаджень;
- ✓ порівняння показників рівня озеленення під час провадження планованої діяльності з нормативними, згідно з правилами утримання зелених насаджень.

Знищення або пряме порушення зелених та захисних насаджень підлягають компенсації.

Рослинний покрив – невід'ємна складова природного середовища, яка здійснює процес обміну речовин у природі, що забезпечує можливість існування життя.

При оцінювання наслідків антропогенного впливу на рослинність необхідно виходити з того який це вплив *прямий чи непрямий* щодо порушення функціонування ландшафтів та життєдіяльності людини.

Крім того, необхідно звернути увагу, чи зростають на територіях, де буде проваджуватися антропогенна діяльність *рідкісні або зникаючі* види рослин, при їх наявності мають бути проведенні дії для запобігання шкоди та знищення таких рослин.

Також проводиться аналіз можливих порушень функціональних змін в цілому по екосистемі.

Основними показниками оцінювання наслідків антропогенного впливу на рослинний покрив є:

- ❖ склад і фітоценотична структура рослинності;
- ❖ біологічна продуктивність рослинності;
- ❖ енергетична ефективність рослинності;

Прямий вплив

- вирубка лісів;
- випалювання ділянок з рослинністю;

Непрямої вплив

- зміна рівня ґрунтових вод;
- зміна мікроклімату;
- забруднення атмосфери та ґрунтового покриву;

Оцінка впливу будь-якого виду антропогенної діяльності на рослинний покрив затруднена, адже відсутні будь-які кількісні нормативи стану рослинності. Використовуються лише експертні оцінювання, що дозволяють отримати комплексну оцінку стану і стійкості рослинності.

Вплив на тваринний світ розглядають з урахуванням положень Закону України «Про тваринний світ».

Тваринний світ слід розглядати як необхідну функціональну істину біосфери, де кожна з систематичних груп тварин, починаючи від примітивних і закінчуючи вищими ссавцями, виконує свою певну роль у біосфері.

Ареал впливу на тваринний світ завжди ширший, ніж площа, безпосередньо зайнята проектним об'єктом, оскільки життєдіяльність тварин порушується.

При оцінці наслідків впливу на тваринний світ більш значимі непрямі причини негативних наслідків:

- ✓ скорочення екологічних ніш;
- ✓ скорочення запасів кормів;
- ✓ порушення трофічних ланцюгів;
- ✓ забруднення водоймищ тощо.

Порушення в тваринному світі розглядається на **ценотичному рівні** (видова різноманітність, просторова і трофічна структура, біомаса і продуктивність, енергетика) та на **популяційному рівні** (просторова структура, чисельність і густина, поведінка, демографічна і генетична структура).

За зоологічним критерієм існує декілька стадій процесів порушення екологічних територій:

- ✓ **зона ризику** – відмічена втрата стадної поведінки, зміна шляхів міграції, реакція толерантності;
- ✓ **зона кризи** – характеризується порушенням структури популяцій, груп, звуженням ареалу поширення і незаселення, порушенням продукційного циклу.

Опис і оцінка можливого впливу на рослинний та тваринний світ

Під час проведення планованої діяльності передбачається зняття рослинного покриву, після проведення робіт та спланування території рослинний покрив відновиться.

Вирубка дерев не передбачається.

Шляхи міграції тварин на території планованої діяльності відсутні.

Отже вплив планованої діяльності на тваринний та рослинний світ можливо **вважати допустимим**.

Опис і оцінка можливого впливу планованої діяльності на об'єкти природо-заповідного фонду

У місці здійснення планованої діяльності відсутні території та об'єкти природно-заповідного фонду, лист департаменту екології та природних ресурсів Кіровоградської ОДА від 15.08.2019р. №26-15/3242/0.26 (додаток 4), отже вплив на території та об'єкти природно-заповідного фонду **не передбачається**.

Вплив на ПЗФ та Смарагдову мережу України

Об'єкти ПЗФ м. Кагарлик і Кагарлицького району знаходяться на відстані до об'єкту планованої діяльності ТОВ «ЯСЕНСВІТ»: парк пам'ятка садовопаркового мистецтва «Кагарлицький парк» – 3,5 км; загальнозоологічний заказник місцевого значення «Стайківські обрії» – 30 км; ландшафтний заказник місцевого значення «Ржищівський» – 28 км, ландшафтний заказник загальнодержавного значення «Ржищівський» – 30 км.

Безпосередньо поблизу від об'єкту планованої діяльності ТОВ «ЯСЕНСВІТ», відсутні об'єкти природно-заповідного фонду України (заповідники, національні парки, регіональні парки, заказники, заповідні урочища та інші), як загальнодержавного так і місцевого значення, а також відсутні і об'єкти історико-культурного призначення. Також поблизу відсутні об'єкти та території, які пропонуються до резервування з метою подальшого заповідання під землі природно-заповідного фонду.

Враховуючи відстані існуючих об'єктів природно-заповідного фонду планована діяльність ТОВ «ЯСЕНСВІТ» не матиме негативного впливу на території та об'єкти природно-заповідного фонду.

Таким чином, відстані від об'єкту планованої діяльності до об'єктів Смарагдової мережі: Rzhyshchiv beams – 11 км, Ros river valley – 25 км, Kanivske Reservoir – 23 км.

Таким чином, враховуючи значні відстані до об'єктів Смарагдової мережі об'єкт планованої діяльності ТОВ «ЯСЕНСВІТ» **не буде здійснювати будь-якого впливу на дані території.**

4.2 Опис впливу планованої діяльності на стан флори, фауни та біорізноманіття

Провадження господарської діяльності з поводження з відходами передбачається в межах існуючої ділянки підприємства.

На означених територіях відсутні рідкісні та цінні види рослин, не мешкають рідкісні види тварин, тому планована діяльність ніяким чином не позначиться на видах рослин та тварин, що потребують охорони.

Рівні забруднення довкілля при провадженні планової діяльності, будуть відповідати вимогам санітарно - епідеміологічного та природоохоронного законодавства, тому негативного впливу на стан флори, фауни та біорізноманіття не очікується.

**Оцінка впливу на об'єкти
культурної спадщини та інші
матеріальні об'єкти**

Історико-культурна цінність території визначається за наявністю на досліджуваній території пам'яток культурної, у тому числі археологічної спадщини. Визначення об'єктів культурної спадщини здійснюють відповідно до Закону України «Про охорону культурної спадщини» та іншого чинних нормативно-правових актів у сфері охорони культурної, у тому числі археологічної, спадщини.

Межі території пам'ятки (об'єкта культурної спадщини) визначаються згідно зі встановленим порядком обліку об'єктів культурної спадщини.

Відомості про об'єкти культурної спадщини, а також про межі їх територій (території пам'яток), які визначаються відповідно до порядку обліку об'єктів культурної спадщини, отримують від спеціально уповноважених органів охорони культурної спадщини, визначених законодавством, із Державного реєстру нерухомих пам'яток України, за наявності - з історичних (історико-архітектурних) довідок на об'єкт культурної спадщини або на історичну місцевість у складі передпроектної та проектної документації, як передбачено методичними рекомендаціями щодо розроблення історичних (історико-архітектурних) довідок.

Проведення досліджень об'єктів культурної спадщини на поточний стан здійснюють із залученням наукових установ та експертів, визначених порядком обліку об'єктів культурної спадщини, а також із фотофіксацією стану об'єкта культурної спадщини, як визначено у встановленому порядку при проведенні інвентаризації об'єктів культурної спадщини.

Оцінка впливу на об'єкти культурної спадщини здійснюється на предмет:

- 1) встановлення об'єктів культурної, у тому числі археологічної, спадщини та їх територій, на які здійснюватиметься вплив під час підготовчих/ будівельних робіт і в процесі провадження планованої діяльності;
- 2) оцінки ризику (ризиків) зміни, переміщення (перенесення), пошкодження або знищення зазначених об'єктів, включаючи їх території, у зв'язку з вилученням (викупом) земельних ділянок та іншими роботами;
- 3) спроможності власника або користувача створити необхідні умови для збереження пам'ятки, утримувати пам'ятку в належному стані (вкл. її ремонт, захист, інші охоронні зобов'язання), забезпечити режим використання пам'ятки, встановлений органами охорони культурної спадщини, забезпечувати інші заходи щодо охорони пам'яток, виявлення, обліку та вивчення об'єктів згідно з чинним законодавством.

Діяльність, яка створює загрозу пам'яткам (об'єктам культурної спадщини), забороняється у порядку, встановленому Законом «Про охорону культурної спадщини». Проведення будь-яких земляних робіт на території пам'ятки, охоронюваній археологічній території, в зонах охорони, в історичних ареалах населених місць, здійснюються за дозволом, як визначено згаданим законом. Будівельні, меліоративні, шляхові та інші роботи, що можуть призвести до руйнування, знищення чи пошкодження об'єктів культурної спадщини, проводяться тільки після повного дослідження цих об'єктів за рахунок коштів замовників зазначених робіт.

До інших матеріальних об'єктів, що можуть бути зачеплені планованою діяльністю

- ✓ відносяться житлові будинки
- ✓ будівлі громадського користування (дитячі, навчальні заклади, установи охорони здоров'я та лікувально-профілактичні, соціального забезпечення, відпочинку, спортивні споруди та ін.)
- ✓ території для масового відпочинку та оздоровлення (ділянки зелених зон і зелених насаджень загального користування у населених пунктах, пляжі тощо)
- ✓ туристичні стежки і траси, туристичні і спортивно-оздоровчі табори, садівницькі товариства та дачні кооперативи.

Крім того, до аналізу залучаються підприємства харчової, медичної, легкої та інших видів промисловості, на продукцію яких і умови праці робітників можуть негативно впливати викиди високого класу шкідливості від планованої діяльності, а також інші техногенні об'єкти, які ймовірно будуть пошкоджені у зв'язку з провадженням планованої діяльності (наприклад, інженерні мережі чи транспортні споруди).

Оцінюючи ймовірний вплив на матеріальні об'єкти, аналізують відповідність планованої діяльності нормативним вимогам до розташування та організації виробничої території по відношенню до таких матеріальних об'єктів, встановленим державними санітарними правилами планування та забудови населених пунктів.

**4.7 Опис впливу планованої діяльності на стан архітектурної,
археологічної та культурної спадщини**

Здійснення планованої діяльності не передбачає впливу на архітектурну, археологічну та культурну спадщину. Об'єкти архітектурної, археологічної та культурної спадщини в районі розташування планованої діяльності відсутні.

-стан матеріальних об'єктів, об'єктів архітектурної, археологічної та культурної спадщини. На земельних ділянках де планується реалізація планованої діяльності матеріальні об'єкти, об'єкти архітектурної, археологічної та культурної спадщини відсутні. В межах впливу проєктованого об'єкту відсутні об'єкти і споруди інших галузей промисловості та споруди соціально-економічного призначення. Проєктована діяльність здійснюється в межах відведеної земельної ділянки.